Optimální rozmístění královen na šachovnici

Úvod do programování

David Martínek

Geografie a kartografie, 3. ročník

13.02.2022

Zadání úlohy

Na šachovnici rozmístěte 8 královen tak, aby se vzájemně neohrožovaly. Vygenerujte alespoň jedno možné řešení.

Součástí odevzdání bude:

- Dokumentace se zadáním (4–5 stran)
    - Rozbor problému
    - Existující algoritmy
    - Popis zvoleného algoritmu
    - Struktura programu
    - Problematická místa
    - Možná vylepšení
- Zdrojový kód aplikace
- Vstupy/výstupy

Za nefunkční bude aplikace považována, pokud:

- Při zpracování dat dojde k pádu
- Vrací špatné výsledky
- Neřeší možné singulární případy

Rozbor problému

Úloha osmi královen je klasickým příkladem pro procvičování programátorských dovedností a logického uvažování. Tomuto problému se věnovali i významní matematici devatenáctého století (Wikipedia, 2022). Programátor se zde potýká s problémem, kde na šachovnici o 64 políčkách musí umístit osm královen, přičemž každá z nich musí zaujímat vlastní řádek, sloupec i obě diagonály.

Obrázek 1 – Příklad řešení úlohy

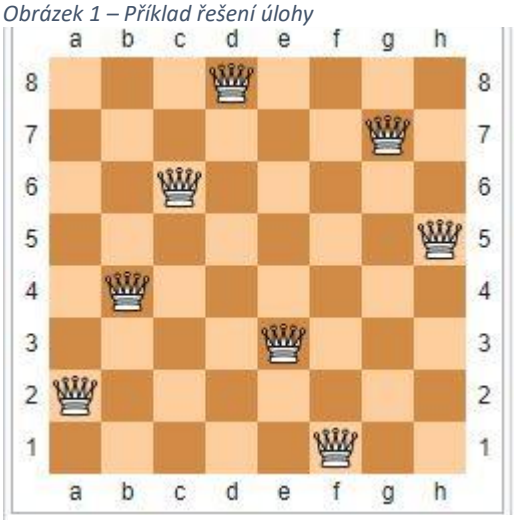

Zdroj: Wikipedia (2022b)

Podobě jako úlohy bludiště nebo jezdcova cesta i úloha osmi královen je vhodná pro porozumění rekurzi – backtrackingu. Principiálně tak navrhovaný program postupně volí z nabízených možností pro umístění královny a v případě, že další královnu již umístit nemůže, vrací se zpět a označuje tuto cestu za nevedoucí k řešení. Program takto hledá řešení až do doby, dokud neumístí všech osm královen podle zadaných podmínek a prezentuje se svým řešením, anebo zjišťuje, že pro zadanou úlohu řešení neexistuje. Tento program pracuje s šachovnicí 8x8 políček, přičemž v tomto zadání je známo pro umístění osmi královen celkem 92 možných řešení.

Existující algoritmy

Tento problém a jeho řešení je poměrně rozšířený a bylo k němu vytvořeno nemalé množství studijních materiálů, informativních a instruktážních videí a programátorských návodů. Z nejčastějších variant řešení se uplatňuje právě metoda backtrackingu, použita i v tomto programu, nebo metoda hrubé síly (*Brute-force algoritm*), která hledá všechna možná řešení, ale i neřešení (freeCodeCamp, 2020).

Backtrackingové algoritmy se mezi sebou mohou mírně lišit, nicméně všechny vychází z principu samotné metody: Umístí královnu a následně zkouší další možnosti, dokud jim to podmínky dovolují. V případě neprůchodnosti jedné cesty se vrátí zpět a zkouší cestu jinou.

Popis zvoleného algoritmu

Program vytvoří herní plochu (*board*) a pokouší se na něj umisťovat královny. Funkce *Placement* začíná první sloupcem (předem definuje, že každá královnu bude zaujímat právě jeden sloupec) a umisťuje královnu do levého horního rohu (pole *[1][1]*). Přesouvá se do druhého sloupce a zkoumá, do kterého řádku může královnu umístit. Zkusí první řádek a ptá se funkce *LineChecker*, jestli se na daném řádku, sloupci a k políčku přilehlým diagonálám již nějaká královna nenachází. Pokud ano, program zkouší jiné políčko ve sloupci. Takto program postupuje do té doby, dokud se na šachovnici nenachází osm královen.

Pseudokód zvoleného algoritmu:

funkce Placement(column)

pokud *column >= počtu královen*

funkce končí – má splněno

cyklus *pro každý řádek sloupce*

pokud LineChecker *nenachází královnu*

zapiš *královnu do tohoto políčka*

pokud *je to správně,* ***vrať se*** *a hledej další královnu*

jinak *smaž tuto královnu*

pokud *královna nejde umístit do žádného řádku,* ***vrať se*** *k předchozí královně a hledej pro ni nové místo*

funkce LineChecker(row, column)

pokud *v tomto řádku najdeš královnu*

nesouhlas *s volbou políčka*

pokud *v diagonálách najdeš královnu*

nesouhlas *s volbou políčka*

jinak *povol zápis královny*

Struktura programu

Program je tvořen 41 řádky včetně komentářů a mezer.

Program nepotřebuje uživatele k zadání žádného vstupu a pracuje pouze s již předdefinovanými parametry. Počet hledaných královen je 8. Program vytvoří seznam seznamů, které vykreslují šachovnicovou hrací plochu o velikosti 8x8.

Funkce Placement, pokud jí to funkce LineChecker dovolí, umisťuje (Q) nebo odstraňuje (-) z šachovnice královny tak, aby se navzájem neohrožovaly. Je-li korektně umístěna i osmá královna, program vykreslí právě jedno nalezené řešení.

Problematická místa

Program sám o sobě najde vždy jedno a to samé řešení, které samo o sobě může vykreslovat jeho backtrackingový postup (zleva doprava, shora dolů).

Problémem bylo naprogramovat správný přechod k rekurzi *[if Placement(column+1) == True:*]. Dokud nebyl zápis správný, docházelo k zacyklení celého programu s vytvořením značné námahy na procesor i paměť počítače. Úloha samotná není složitá na uvědomění si toho, čeho a jakým způsobem chce programátor dosáhnout, ale předat tu informace správným způsobem programu se ukázalo být jako značná potíž.

Možná vylepšení

Program by mohl hledat i další řešení, případně by mu mohly být nastavovány výchozí pozice některých královen, aby nevycházelo vždy právě jedno a to samé řešení. Zajímavou úlohou by rovněž mohla být situace, kdy jsou z hrací plochy vyplněné královnami královny odebírány, přičemž se program musí dobrat podobného výsledku jako v současném případě.

Program by mohl poskytnou estetičtější formou vizualizace hezčí vykreslení celé situace. Kromě grafického využití samotné šachovnicové plochy by mohl být zaznamenán backtrackingový postup programu (kupříkladu formou bílých a červených šipek atp.).

Zdroje

freeCodeCamp (2020): freeCodeCamp, Brute Force Algoritms Explained, https://www.freecodecamp.org/news/brute-force-algorithms-explained/

Wikipedia (2022): Wikipedia The Free Encyclopedia, Eight queens puzzle, https://en.wikipedia.org/wiki/Eight_queens_puzzle